

Metodbilaga

Metodredogörelse av flyttstudie 2022

Innehållsförteckning

1. Enkätundersökningen.....	3
1.1 Population och urval.....	3
1.2 Frågeformulär och utskicksplan.....	3
1.3 Hur fångas flyttmotiv?.....	4
1.4 Svarsfrekvens och svarsbortfall.....	6
1.5 Partiellt bortfall.....	7
1.6 Viktning för att hantera bortfall.....	8
2. Jämförelse med nationell flyttstudie 2006.....	10
3. Analysmetoder.....	10
3.1 Regressionsanalys.....	10
3.2 Variabler.....	11
3.3 Analys av flyttfaktorerna.....	11

1. Enkätundersökningen

Flyttstudiens resultat baseras i huvudsak på en enkätundersökning som genomfördes under våren 2022. Frågeformuläret togs fram av Region Stockholm med stöd av Tomas Niedomysl för att efterlikna den nationella flyttenkät som genomfördes 2006. Det praktiska arbetet relaterat till enkätundersökningen såsom utskick, påminnelser och datainsamling har genomförts av konsultföretaget Institutet för Kvalitetsindikatorer (Indikator) på uppdrag av Region Stockholm. Bearbetning, viktning och analys av data har genomförts av regionledningskontoret på Region Stockholm.

1.1 Population och urval

Målpopulationen består av inrikes flyttare mellan 18–75 år som flyttat till eller från Stockholms län mellan augusti 2021 och januari 2022.

Ur totalpopulationen drogs ett stratifierat obundet slumpmässigt urval på totalt 11 000 personer fördelat lika på andelen utflyttare och andelen inflyttare till Stockholms län. Med andra ord består urvalet av 11 000 personer, varav 5 500 personer som flyttat in till Stockholms län från ett annat län i Sverige och 5 500 utflyttare från Stockholms län till övriga Sverige.

Urvalet har dragits utifrån personer som har adressändrat. Det kan uppstå problem i användningen av adressändring som urvalsgrund i och med att personer kan flytta utan att adressändra i samband med flytten. Det kan även antas att situationen på Stockholms bostadsmarknad med en utbredd andrahandsuthyrning och hög andel av korttidsboenden gör att ändringar i folkbokföringsadress inte helt överensstämmer med invånarnas flyttar. Samtidigt som adressändring som urvalsgrund riskerar att leda till både under- och övertäckningsproblem så är det en väletablerad metod för att mäta vilka som flyttat och de fall av övertäckning som har upptäckts i insamlandet av svar har sorterats bort.

1.2 Frågeformulär och utskicksplan

Frågeformuläret bestod av 19 frågor och gick att besvara både via webb- och pappersenkät. Frågeformuläret distribuerades via brev och sms. Det första utskicket gick ut som ett följebrev med inloggningsuppgifter till en webbenkät. Det andra och tredje utskicket gick ut med en för varje individ unik inloggningslänk per sms. Det fjärde utskicket genomfördes med en pappersenkät med tillhörande följebrev. Slutligen genomfördes det en sista riktad påminnelse till män som var underrepresenterade i undersökningen.

Tabell 1: Utskicksplan

Utskick nr	Utskickstyp
1	Pappersmissiv
2	SMS-utskick 1
3	SMS-utskick 2
4	Missiv 2 + pappersenkät
5	Riktat SMS-utskick 3

1.3 Hur fångas flyttmotiv?

Frågeformuläret inleds med två öppna frågeställningar som syftar till att fånga flyttmotivet, den enskilt viktigaste orsaken till att personen i fråga valde att flytta. Att frågorna är öppna innebär att inga fasta svarsalternativ ges. Istället fick svarspersonerna möjlighet att med egna ord beskriva varför de flyttade.

Eftersom flyttmotiven har samlats in med en öppen fråga har personen inte vägletts i sitt svar, utan med egna ord beskrivit skälet till flytten. Att använda en öppen fråga för att fånga flyttmotivet är i enlighet med metod som använts i tidigare flyttstudier¹ och har metodologiska fördelar i att respondenten inte tar ställning till redan förutbestämda motiv utan i större grad utgår ifrån flyttsituationen.

De två inledande frågorna var:

- Vilken var den viktigaste orsaken till att du flyttade?
- Fanns det även andra viktiga orsaker till att du flyttade

Svaren på dessa frågor tolkades och kategoriserades manuellt i enlighet med en framtagen kodnyckel. I första hand användes svaren på den första frågan och om det inte framgick av det svaret vad som varit flyttmotivet användes svaren på den andra frågan. Kodnyckeln beskriver i huvudsak sex flyttmotiv. Till två av huvudmotiven särredovisas också två underkategorier relaterade till bostadsekonomiska skäl och trygghetsrelaterade skäl.

Manuell kategorisering innebär alltid vissa tolkningssvårigheter. Detta är bland annat relaterat till gränsdragningsproblem mellan de olika kategorierna och att svarspersonerna kan ha angett ett flertal olika motiv till varför de valde att flytta. Ett annat problem är att olika kodare som utför kategoriseringen tolkar svaren på olika sätt och därmed kategoriserar dem annorlunda.

¹ Se Nedomysl, T. (2011). How migration motives change over migration distance: Evidence on variation across socio-economic and demographic groups. Metoden används även av Region Halland i rapporten "Hur kan Hallands boendeattraktivitet utvecklas?" (2017)

För att motverka risken för felaktiga kategoriseringar genomgick kodarna en utbildning i kodningsnyckeln. Det inkluderade bland annat en workshop samt en provkodning av 200 slumpmässigt utvalda svar vars kategoriseringar sedermera jämfördes mellan kodarna. Workshopen innebar att kodningsnyckelns samtliga kategorier med tillhörande stödord och beskrivningar diskuterades i grupp med möjlighet att ställa frågor om oklarheter och gränsdragningar. Workshop hölls även i relation till provkodningen där skillnaderna i resultat mellan kodarna diskuterades. I ungefär 90 procent av fallen fanns det en överensstämmelse mellan kodarna. De fall som inte överensstämde utgjordes av svar där det inte tydligt framgick vilken orsak som var den viktigaste orsaken till flytt. Kodningen har även kvalitetssäkrats genom att två personer som inte deltagit i kodningen har gått igenom alla svar och kontrollerat överensstämmelse mellan de kodade svaren och hanterat eventuella övertäckningsproblem.

Problemet med att svarspersonerna angav flera olika orsaker till att de flyttade hanterades genom att som regel välja den förstnämnda orsaken, givet att det inte framgick tydligt att det var någon annan orsak som var viktigare.

Tabell 2: Flyttmotiv och stödord för manuell kategorisering

Kategori	Stödord
Arbete	Arbete/jobb, Pendling/avstånd till arbete, Karriär/bättre arbetsmöjligheter, Partners arbete, Annat arbetsrelaterat
Boendemiljö	Miljöombyte, Stadsmiljö/kultur, Serviceutbud/större ort, Landsbygdsmiljö/natur/grönområden/mindre ort, Övrigt boendemiljörelaterat
Trygghet (underkategori till boendemiljö)	Kriminalitet, Brott, Säkerhet, Skjutning
Bostad	Minde/enklare bostad, Större boende, Bostadsekonomi/priser/kontraksfrågor, Grannar, Övrigt bostadsrelaterat
Bostadsekonomi (underkategori till bostad)	Priser, Kostnad, Bostadsmarknad
Sociala orsaker	Hushållsbildning, Separation/skilsmässa, Närhet till familj/anhöriga/vänner, Övrigt socialt tex Kärlek
Studier	Studier/utbildning, Pendling/avstånd till studier, Partners utbildning, Övrigt studierelaterat
Övrigt	

1.4 Svarsfrekvens och svarsbortfall

När de svar som innehållit tomma enkäter och de svar som uppenbart varit en del av övertäckningsproblematik rensats bort så besvarades undersökning av 3 925 individer vilket motsvarar en korrigerad svarsfrekvens² på 37,23 %.

Svarsbenägenheten är högst i de äldre åldersgrupperna medan de yngre mottagarna av enkäten svarat i lägre utsträckning. Det går även att se att de som flyttade ut från Stockholms län svarade i högre utsträckning än de som flyttade in till Stockholms län. Skillnaderna mellan in- och utflyttare reflekterar åldersstrukturerna i de två urvalsgrupperna där de som flyttar in till Stockholms län i högre grad består av yngre svars personer medan de som flyttar ut från Stockholm i högre grad är äldre.

Tabell 3: Svaresfrekvens nedbrutet på kön och åldersgrupper

Avser	Skickade	Mottagna	Känt bortfall		Svarsfrekvens	Korrigerad svarsfrekvens
			Övertäckning	Ovrigt		
Alla	11 000	3925	143	314	35,68 %	37,23%
18–29	5020	1321	55	177	26,31 %	27,59%
30–44	3400	1202	49	101	35,35 %	36,98%
45–59	1371	604	16	25	44,06 %	45,41%
60–75	1209	798	23	11	66,00 %	67,91%
Alla Kvinnor	5471	2118	70	157	38,71 %	40,39%
Kvinnor 18–29	2630	765	34	106	29,09 %	30,72%
Kvinnor 30–44	1597	624	19	39	39,07 %	40,55%
Kvinnor 45–59	632	299	4	10	47,31 %	48,38%
Kvinnor 60–75	612	430	13	2	70,26 %	72,03%
Alla Män	5529	1807	73	157	32,68 %	34,10%
Män 18–29	2390	556	21	71	23,26 %	24,19%
Män 30–44	1803	578	30	62	32,06 %	33,78%
Män 45–59	739	305	12	15	41,27 %	42,84%
Män 60–75	597	368	10	9	61,64 %	63,67%

Tabell 4: Svaresfrekvens nedbrutet på in- och utflyttare

Avser	Skickade	Mottagna	Känt bortfall		Svarsfrekvens	Korrigerad svarsfrekvens
			Övertäckning	Ovrigt		
Inflyttade till Stockholms län	5500	1735	81	182	31,55%	33,13%
Utflyttade från	5500	2190	62	132	39,82%	41,27%

² Den korrigerade svarsfrekvensen beräknas genom att antalet mottagna delas på antalet utskickade där det kända bortfallet är exkluderat.

Det kända bortfallet redovisas i tabellerna ovan och har delats upp i övertäckning och övrigt. De inskickade svaren är kontrollerade för att hantera övertäckningsproblematik där individer som inte överensstämmer med urvalskriterierna ändå tas med i urvalsramen. I detta fall har en bortsortering skett av individer som angett att de flyttat till eller från utlandet samt när svarspersonen skrivit att den inte har flyttat. Övriga fall bestod nästan uteslutande av returavsändare, det vill säga personer med okänd adress.

I flyttstudien jämförs resultaten från undersökningen med resultaten från en nationell undersökning som genomfördes 2006. I undersökningen från 2006 ingår enbart personer som flyttat över 20 km. För att öka jämförbarheten har de personer som flyttat kortare än 20 km tagits bort ur datasetet. Totalt rör det sig om 19 individer vilket har gjort att de antal svar som används i analysen är 3 906 individer.

1.5 Partiellt bortfall

De personer som svarat på enkäten har inte alltid svarat på alla frågor vilket har gjort att det finns ett partiellt bortfall. För de frågor som riktats till alla respondenter har svarsfrekvensen varit mellan 93% och 99% på de enskilda frågorna. Högst partiellt bortfall fanns på frågan om inkomst där 7 % av de 3 906 personer som svarat på enkäten inte besvarat frågan.

Tabell 5: Partiellt bortfall på enskilda frågor

Fråga	Antal svar	Partiellt bortfall
Flyttmotiv	3906	0%
Hur stor betydelse hade följande saker för ditt beslut att flytta? (Flyttfaktorer)	3814– 3855	1,3–2,4%
Vilken är din huvudsakliga sysselsättning just nu?	3873	0,8%
Före flytten, vilken var din ungefärliga sammanlagda årsinkomst i kronor före skatt?	3631	7,0%
Vilken är din högsta genomförda utbildning?	3753	3,9%
Med vem eller vilka delar du bostad?	3754	3,9%

I enkäten riktades några frågor enbart till de som på frågan om sysselsättning angett att de är anställda, egenföretagare eller föräldralediga/tjänstlediga. Totalt var det 2 388 personer som angett att de tillhör någon av de berörda grupperna och svarsfrekvensen i den gruppen var mellan 93 – 99 % på de riktade frågorna.

Tabell 6: Partiellt bortfall på enskilda frågor för arbetande

Fråga	Antal svar	Partiellt bortfall
Har du bytt arbetsplats i samband med din flytt?	2375	0,5%
Tror du att du kommer att byta arbetsplats inom de närmaste 12 månaderna?	978	1,5%
I vilken utsträckning erbjuder ditt jobb möjligheten att arbeta på distans?	2218	7,1%
Har möjligheten till distansarbete påverkat ditt beslut att flytta?	2348	1,7%
I vilken kommun ligger din arbetsplats idag?	2267	5,1%

1.6 Viktning för att hantera bortfall

För att hantera att svarsfrekvensen är olika i de olika åldersgrupperna så har en viktningmodell använts. Viktningen har genomförts genom rak uppräknings i strata utifrån parametrarna ålder och flyttavstånd. Respondenterna har delats in i 15 stratum och sedan har en vikt beräknats för varje stratum baserat på antalet flyttare i totalpopulationen. Samma viktningmodell har använts i studiens resultat för data från 2022 och den nationella undersökningen från 2006.

Tabell 7: Stratum för viktningmodellen

Ålder	Flyttavstånd	Stratum
18–24	20–55	1
	55–80	2
	80+	3
25–29	20–55	4
	55–80	5
	80+	6
30–49	20–55	7
	55–80	8
	80+	9
50–64	20–55	10
	55–80	11
	80+	12
65+	20–55	13
	55–80	14
	80+	15

METODBILAGA
 2022-12-15

Valet av viktningssparametrar utgår ifrån att ålder är den variabel där vi tydligast kan se att bortfallet är ojämnt fördelat samt att ålder och avstånd utifrån tidigare studier påverkar vilket flyttmotiv som angetts³. Samtliga deskriptiva resultat i flyttstudien presenteras som viktade resultat.

Tabell 8: Antal svarande och andelar efter ålder, rådata och viktat material.

Ålder	Antal oviktat	Procent oviktat	Antal viktat	Procent viktat
18 – 24	519	13,29%	23 213	28,06%
25 - 29	799	20,49%	20 199	24,42%
30 - 49	1356	34,72%	27 908	33,74%
50 - 64	674	17,25%	7 749	9,37%
65+	558	14,29%	3 652	4,42%
Totalt	3906	100%	82 721	100%

Tabell 9: Datamaterialets viktade sammansättning:

	Inflyttare	Utflyttare		Inflyttare	Utflyttare
Kön			Inkomst		
Män	46,1%	44,6%	Låg inkomst	38,7%	30,9%
Kvinnor	53,9%	55,4%	Medelinkomst	43,5%	43,7%
Totalt	100%	100%	Hög inkomst	10,1%	18,5%
Ålder			NA	7,78%	6,87%
18–24	28,7%	27,5%	Totalt	100%	100%
25–29	34,1%	15,9%	Hushållstyp		
30–49	26,2%	40,4%	Hushåll med barn	6,71	22,6
50–64	7,21%	11,3%	Singelhushåll	36,9	32,1
65+	3,8%	4,96%	Övriga hushåll	52,2	41,0
Totalt	100%	100%	NA	4,12	4,33
Utbildningsnivå			Totalt	100%	100%
Högst gymnasial	30,0	40,2	Flyttavstånd		
Eftergymnasial	65,9	55,7	20–50 km	3,81	7,23
NA	4,06	4,15	50–120 km	20,0	21,5
Totalt	100%	100%	120–200 km	17,7	19,2
Flytt inom FA			200–300 km	12,7	13,0
Inom FA	16,9	22,4	300+	45,9	39,1
Över FA-gräns	83,1	77,6	Totalt	100%	100%
Totalt	100%	100%			

³ Se Niedomysl, T. (2011). How migration motives change over migration distance: Evidence on variation across socio-economic and demographic groups.

2. Jämförelse med nationell flyttstudie 2006

År 2006 genomförde Thomas Niedomysl, i samarbete med Statistiska Centralbyrån, en nationell undersökning om flyttmotiv som kan brytas ner på regional nivå. Eftersom Region Stockholms enkät har utformats med samma enkätdesign och flera av frågorna har formulerats på exakt samma sätt så kan resultaten från de olika undersökningarna jämföras för att se förändringar över tid.

För att öka tillförlitligheten i resultaten har samma viktningsmodell använts i bearbetning av data från den nationella undersökningen som i den nya. Den nationella undersökningen från 2006 undersökte hela Sveriges flyttare till skillnad från den nya undersökningen som fokuserat på flyttare över Stockholms länsgräns. Från den nationella undersökningen har alla som flyttat över Stockholms länsgräns plockats ut som en jämförelsegrupp. Antalet aktuella respondenter i data från 2006 har varit betydligt färre till antalet vilket påverkar träffsäkerheten i de svaren. Därför har 95%-konfidensintervall redovisats i diagrammen där jämförelse över tid finns med för att lättare synliggöra vilka skillnader som är statistiskt signifikanta.

Tabell 10: Antal flyttare som undersökts från den nationella studien 2006 och andelar efter ålder, oviktat och viktat

Ålder	Antal oviktat	Procent oviktat	Antal viktat	Procent viktat
18 - 24	116	14,6%	14 222	29,01%
25 - 29	131	16,47%	12 780	26,07%
30 - 49	221	27,8%	15 416	31,45%
50 - 64	202	25,41%	4 857	9,91%
65+	125	15,72%	1 749	3,57%
Totalt	795	100%	49 024	100%

3. Analysmetoder

3.1 Regressionsanalys

Utöver de deskriptiva resultaten som redovisas i flyttstudien har regressionsanalyser använts för att analysera enkätsvaren.

Regressionsanalys har använts i studien för att se samband mellan olika utfall i flyttmotiv och individers egenskaper samt skillnader mellan in- och utflyttare. Den regressionsanalys som använts för att förklara utfall i olika flyttmotiv redovisas i flyttstudiens bilaga.

Framförallt har logistisk regressionsanalys använts i analysarbetet, men även ordinal regressionsanalys. Logistisk regressionsanalys beräknar

sannolikheten att ett av två utfall inträffar. Vid analys av flyttmotiv har dummy-variabler konstruerats för respektive flyttmotiv, där ex. dummy-variabeln för arbete fått värdet ett (1) för de som angett arbete som primärt flyttmotiv och värdet noll (0) för de som angett något annat primärt flyttmotiv.

Regressionsanalyserna i studien har genomförts genom stegvis regression för att kontrollera för korrelation mellan variablerna. Resultaten som redovisas i studien är statistiskt signifikanta på en 95%-säkerhetsnivå, icke-signifikanta värden har inte redovisats.

3.2 Variabler

I de statistiska modeller som använts i studien har flera olika variabler använts för att förklara utfallen i flyttmotiv och kontrollera för skillnaderna mellan in- och utflyttare. Valet av variabler har utgått ifrån vad tidigare forskning och studier kommit fram till varit betydelsefulla för varför människor flyttar.

Variablerna utbildning, inkomst och hushållstyp har använts utifrån svar på enkätens frågor. Inledningsvis användes även sysselsättning som en variabel i analyserna men i och med att den hade en väldigt hög samvariation med både inkomst- och utbildningsvariablerna har den inte använts i den slutliga analysen.

Variabeln flyttavstånd baseras på kommunernas mittpunkt i vilken personen bott före och efter flytt, att använda detta mått har sina för- och nackdelar men har visat sig vara relativt träffsäkert i flyttanalyser⁴. I flera av analyserna har istället flytt inom eller utanför FA regionen använts för att visa på om flytten varit inom ett pendlingsbart avstånd. En funktionell analysregion (FA-region) är en region, inom vilken människor kan bo och arbeta utan att behöva göra alltför tidsödande resor. En FA-region består av en eller flera kommuner och baseras i grunden på arbetspendling över kommungräns, Den baseras även på ett antal antaganden som härleds från historisk utveckling och framtidsprognoser. Läs mer om FA-regioner på Tillväxtverkets hemsida.

3.3 Analys av flyttfaktorerna

Flyttfaktorerna har analyserats dels genom att beräkna andelen av svarande som anser att flyttfaktorn haft stor eller helt avgörande betydelse för beslutet att flytta samt genom att beräkna medelvärde för svaren. Medelvärden har beräknats genom att svaren fått värden enligt följande: 1 = Ingen betydelse, 2 = Liten betydelse, 3 = Viss betydelse, 4 = Stor betydelse, 5 = helt avgörande betydelse. För samtliga värden har även

⁴ Se Niedomysl, T. et al. (2017). The accuracy of Migration Distance Measures.

konfidensintervall med 95 procents konfidensgrad beräknats och redogjorts för.

I analysen av flyttfaktorer har även regressionsanalys använts för att se att det finns skillnader mellan in- och utflyttare vid kontroll för bakgrundsvariabler.